

پیشانی سوادپیه کشیری از اعتیاد

در جامعه کار و تولید

عنوان و نام پدیدآور: پیمایش سواد پیشگیری از اعتیاد در جامعه کار و تولید/ تحقیق و تألیف بهزاد دمازی... [و دیگران]، با همکاری حسین میرزایی، فاطمه خلیل ارجمندی، مرضیه خونانی؛ به سفارش اداره کل امور اجتماعی معاونت فرهنگی اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، معاونت امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات طب و جامعه، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۰۳ ص.: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی).

شابک: 978-600-7222-39-3

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: تحقیق و تألیف بهزاد دمازی، سیدحسین المذنی، حبیب الله مسعودی فرید، فرشید علاءالدین، سهند ریاضی.

موضوع: مطالعات سوءمصرف دارو -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Drug abuse surveys -- Iran -- Case studies

موضوع: اعتیاد -- ایران -- شگیری -- نمونه پژوهی

موضوع: Iran -- Prevention -- Case studies -- Drug addiction

موضوع: داروها و اعتیاد -- ایران -- نمونه پژوهی

موضوع: Drugs and employment -- Iran -- Case studies

شناسه افزوده: دمازی، بهزاد، ۱۳۵۲ -

شناسه افزوده: میرزائی، حسین، ۱۳۴۶ -

شناسه افزوده: خلیل ارجمندی، فاطمه، ۱۳۶۰ -

شناسه افزوده: خونانی، مرضیه، ۱۳۵۷ -

شناسه افزوده: ایران. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی. معاونت فرهنگی و اجتماعی

شناسه افزوده: سازمان بهزیستی کشور. معاونت امور اجتماعی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۹۵۴۰/الف HV۵۸۴۰

رده بندی دیویی: ۳۶۲۲۹۰۹۵۵/

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۶۴۴۲۵

پیمایش سواد پیشگیری از اعتیاد در جامعه کار و تولید

تحقیق و تألیف:

دکتر بهزاد دمازی، سید حسین المذنی، دکتر حبیب الله مسعودی فرید

دکتر فرشید علاءالدین و دکتر سهند ریاضی

با همکاری:

حسین میرزایی، فاطمه خلیل ارجمندی و مرضیه خونانی

ناشر: انتشارات طب و جامعه

تیراژ: ۵۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول

تابستان ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۲۲-۳۹-۳

ISBN: 978-600-7222-39-3

این کتاب به سفارش اداره کل امور اجتماعی معاونت فرهنگی اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و

معاونت امور اجتماعی سازمان بهزیستی کشور به چاپ رسیده است و قابل فروش نیست.

کلیه حقوق متعلق به اداره کل امور اجتماعی معاونت فرهنگی اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، معاونت اجتماعی

سازمان بهزیستی کشور و گروه تحقیقات مؤلفه‌های اجتماعی سلامت (مؤسسه ملی تحقیقات سلامت) می‌باشد.

فهرست عناوین

۹	چکیده
۱۳	فصل اول) مقدمه و روش
۱۵	□ مقدمه
۱۶	□ روش
۱۹	فصل دوم) یافته‌ها
۲۷	فصل سوم) بحث و نتیجه‌گیری
۳۴	منابع
۳۶	پیوست‌ها
۳۶	□ پیوست ۱) سؤالات پرسشنامه
۳۷	□ پیوست ۲) دستورالعمل پرسشگری
۳۹	□ پیوست ۳) دستورالعمل انتخاب نمونه‌ها
۴۱	□ پیوست ۴) لیست کارگاه‌ها
۷۵	□ پیوست ۵) جداول نتایج آماری پیمایش

مقدمه

یکی از شاخص‌های مهم در پایش و ارزشیابی مداخلات پیشگیری از اعتیاد سواد سلامت می‌باشد. سواد سلامت به این صورت تعریف می‌شود: «به میزان توانایی افراد در به دست آوردن، تحلیل کردن، و فهمیدن اطلاعات و خدمات اولیه بهداشتی که به آن نیاز دارند تا بتوانند در مورد مسائل مربوط به سلامتی خود تصمیم‌های درستی را اتخاذ کنند سواد سلامت^۱ می‌گویند».

نشان داده شده که بن سواد سلامت و رفتارهای مرتبط با سلامت ارتباط وجود دارد. از آنجایی که تاکنون مطالعه جامعی جهت تعیین وضعیت سواد سلامت اعتیاد در جامعه کار و تولید انجام نشده است، هدف از پیمایش سنجش سواد سلامت به دست آوردن برآوردی از سواد اعتیاد در جامعه کار و تولید می‌باشد و همچنین از نتایج این سنجش برای ارزشیابی «طرح ملی پیشگیری از مصرف مواد مخدر» به عنوان شاخص قبل از اجرای مداخلات استفاده خواهد شد.

روش

مطالعه حاضر پژوهشی توصیفی مقطعی برای سنجش میزان سواد سلامت در زمینه اعتیاد در جامعه کار و تولید کشور است که با همکاری معاونت فرهنگی و اجتماعی وزارت کار و رفاه اجتماعی، معاونت اجتماعی سازمان بهزیستی کشور و نیز مؤسسه ملی تحقیقات سلامت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۵ انجام شده است.

پرسشنامه مورد استفاده در این پیمایش شامل یازده سؤال بود. این سؤالات شامل یازده باور غلط در مورد اعتیاد بودند که از پاسخ‌دهندگان خواسته شده بود تا میزان موافقت خود را با هریک از گویه‌ها با گزینه‌های خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم، و نظری ندارم مشخص نمایند.

¹ Health Literacy

جامعه آماری پژوهش حاضر مشتمل بر کلیه کارکنان مراکز صنعتی کشور بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی بر اساس استفاده از لیست اعداد تصادفی برای هر استان انتخاب شدند، همچنین کارگاه‌ها نیز به صورت تصادفی از روی لیست کارگاه‌های هر استان انتخاب شدند. در هر استان در صورت در نظر گرفتن شیوع ۵۰٪ و خطای ۵٪ و خطای نوع اول ۵٪، ۴۰۰ نمونه نیاز بود. برای سه استان خراسان رضوی، تهران و اصفهان به علت تعداد بیشتر کارگران، دو برابر نمونه در نظر گرفته شد که جمعاً ۱۳۶۰۰ نمونه پیش‌بینی گردید.

یافته‌ها

در پایان مطالعه از ۱۳۸۴۲ نفر در ۳۸۰ محیط کار در ۳۱ استان کشور پرسشنامه تکمیل گردید که ۸۵/۵ درصد مرد و ۱۴/۵ درصد زن با میانگین سابقه کار ۱۱/۳ سال بودند. بر اساس نتایج این مطالعه میانگین سواد پیشگیری از اعتیاد در جامعه کار و تولید ۴/۰۴ به دست آمد، میانگین سواد پیشگیری از اعتیاد در استان آذربایجان شرقی بیشترین مقدار (۴/۲۲) و در استان هرمزگان کمترین مقدار (۲/۵۹) را نشان داد. به طور کلی بیشترین پاسخ اشتباه (کمترین امتیاز) مربوط به گویه هفتم «هرکسی می‌تواند راحت‌تر اعتیاد به مواد مخدر را برای همیشه ترک نماید» و پس از آن، گویه سوم «پیشنهاد مصرف مواد مخدر در محیط کاری از سوی همکاران یا رئیس را هیچ وقت نباید قبول کرد» بود.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از مطالعه حال حاضر، ارزشیابی میزان سواد پیشگیری از اعتیاد در جامعه کار و تولید کشور قبل از اجرای مداخلات کاهش اعتیاد می‌باشد.

نشان داده شده که گرایش به مصرف مواد مخدر علاوه بر علل روانشناختی و رفتاری ریشه در عوامل اجتماعی نیز دارد. به همین دلیل در تحلیل بروز و شیوع مصرف مواد مخدر تأثیر فزاینده یا کاهنده عوامل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فناوری، زیستی محیطی و بین‌المللی را نباید فراموش کرد. مشاهده شده است که کشورهای دارای توزیع عادلانه درآمد وضعیت بهتری در زمینه شاخص‌های سلامت اجتماعی دارند و به همین دلیل امروزه معتبرترین رویکرد سلامت همگانی برای کشورهای

در حال توسعه رشد اقتصادی به همراه توزیع عادلانه درآمد پیشنهاد شده است، با این نگاه اگر بدانیم که بیش از سه میلیون نیروی کاری مولد جامعه گرفتار این مسأله هستند آن موقع می‌توانیم عمق مشکل را درک کنیم. به عبارت دیگر رشد اقتصادی توأم با توزیع عادلانه درآمد بر کاهش اعتیاد اثر دارد و افراد معتاد نیز نمی‌توانند در رشد اقتصادی جامعه سهیم باشند، البته این به معنای آن نیست که پیامدهای اعتیاد فقط کاهش رشد اقتصادی است و می‌دانیم که بیش از این عوارض اجتماعی، معنوی و روانی را در پی دارد و جمعیتی بیش از این سه میلیون نفر درگیری روزمره با این معضل دارند؛ بلکه به این معنا است که وقتی هدف رشد اقتصادی توأم با توزیع عادلانه باشد برای دستیابی به این هدف سیاست‌های بزرگی باید در کشور استقرار یابد؛ این سیاست‌ها می‌تواند از «تضمین حقوق شهروندی، جمع‌آوری و بازباز توزیع عادلانه مالیات، فراهم آوردن بستر برای سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال» تا «افزایش بودجه بخش آموزش عمومی و عالی کشور و سیاست ملی تفریحات در جامعه» را شامل شوند که البته موارد فوق‌الذکر فقط اشاره‌ای به بخشی از سیاست‌های کلان است.